

DELE AF FORMUERET - SOMMEREKSAMEN 2005

Opgave 1

Ari Ajstrup, Århus, var en ivrig samler af antikke tinsoldater.

Da Ajstrup var forhindret i at deltage i en stor messe med antikt legetøj i februar 2005, tilkaldte han sin 17-årige nevø Benjamin Busk, som han havde lært alt om tinsoldater, og som han udstyrede med sålydende skriftlige fuldmagt:

»Til rette vedkommende. Hermed giver jeg min nevø, Benjamin Busk, fuldmagt til i mit navn at indkøbe op til 50 antikke tinsoldater for en pris, som vil være at fastsætte bl.a. efter soldaternes beskaffenhed og sjældenhed, og som ikke kan overstige 1.000 kr. pr. stk. Den 2. februar 2005. Ari Ajstrup«.

Ajstrup forklarede samtidig, at Busk – uanset fuldmagtens ordlyd – kunne byde op til 2.000 kr. pr. stk., »f.eks. hvis der [var] tale om en rigtig fin samling«.

Busk indfandt sig den 14. februar 2005 på messen, hvor han – i nedennævnte rækkefølge – indgik aftaler med følgende personer mod forevisning af fuldmagten:

Med Cecilie Curt: Køb af 40 antikke tinsoldater forestillende franske fremmedlegionærer for 800 kr. pr. stk. Busk vidste, at soldaterne ikke var specielt sjældne, men syntes, at der var tale om en stor samling i meget fin stand. Cecilie Curt havde igennem længere tid prøvet at komme af med tinsoldaterne, men havde kun fået bud på op til 700 kr. pr. stk.

Med Dorte Dam: Køb af 9 antikke tinsoldater forestillende sydstatssoldater fra Den amerikanske Borgerkrig. Prisen blev aftalt til 900 kr. pr. stk. Dorte Dam havde yderligere en antik tinsoldat fra sydstatshæren, men den ville hun slet ikke sælge, fordi den forestillede selveste general Lee. Busk vidste, at den var meget sjælden, og bød 1.900 kr. for den, men Dorte Dam påpegede, at det havde han da vist ikke fuldmagt til. Busk svarede, at de kunne ordne sagen ved at aftale, at prisen var 1.000 kr. pr. stk. for alle 10 tinsoldater, hvorved resultatet ville blive det samme. Dette blev herefter aftalen.

Med Eva Esmark: Køb af 5 antikke tinsoldater forestillende preussiske officerer fra krigen i 1864 for 1.000 kr. pr. stk. Busk vidste, at han hermed havde købt mere end

50 stk., men ønskede at gøre Ajstrups samling af 1864-tinsoldater næsten komplet. Med Eva Esmark senere samme dag: Køb af 5 antikke tinsoldater forestillende danske 1864-kæmpere for 2.000 kr. pr. stk., idet Busk forsikrede Eva Esmark om, at han havde »specialfuldmagt« hertil.

Med Cecilie Curt, Dorte Dam og Eva Esmark, der ikke havde noget kendskab til hverken hinanden eller hinandens aftaler, havde Busk aftalt, at han ville afhente og betale for tinsoldaterne på deres privatadresser den følgende uge.

Da Busk kom tilbage til Århus, havde Ajstrup forelsket sig i en 55-årig yoga-instruktør. Hun var flyttet ind hos ham på betingelse af, at han skilte sig af med »alt det militære isenkram«. Ajstrup påstod sig herefter ubundet af samtlige aftaler, Busk havde indgået, idet Ajstrup henviste til følgende:

Over for Cecilie Curt havde Busk ikke holdt sig til fuldmagten med hensyn til prisfastsættelse. Ajstrup henviste herved til en sagkyndig erklæring, hvorefter »den rigtige pris« lå omkring 700 kr. pr. stk., men at tinsoldater af denne type var »set handlet for priser op til 775 kr. pr. stk.«.

Over for Dorte Dam havde Busk indladt sig på omgåelse af beløbsbegrænsningen i fuldmagten, og aftalen måtte være ugyldig i sin helhed, da Dorte Dam var i ond tro; i hvert fald ville Ajstrup hverken eje eller have general Lee.

Over for Eva Esmark havde Busk heller ikke holdt sig inden for sine beføjelser, bl.a. fordi han havde sat sig ud over begrænsningen til køb af maksimalt 50 tinsoldater i alt.

Cecilie Curt, Dorte Dam og Eva Esmark ville alle have erstatning af den mindreårige Busk, hvis Ajstrup ikke var bundet. Eva Esmark, der oplyste, at hun ikke havde fået andre bud på 1864-tinsoldaterne, opgjorde sit tab til 50 % af 1864-tinsoldaternes salgspris, *idet* de var solgt til værdien, *og idet* der siden aftaleindgåelsen var indtrådt et prisfald på 50 % som følge af et fund af en kæmpemæssig samling. Busk bestred ikke, at der var solgt til værdien eller indtruffet et prisfald på 50 %, men afviste ethvert erstatningskrav.

Hvorledes er retsstillingen?

Løsningseksempel til opgave 1

1. Fuldmagten fra Ajstrup til Busk

Ajstrup har givet Busk *dels* en bemyndigelse, d.v.s. en § 18-fuldmagt, *dels* en skriftlig fuldmagt, der er bestemt til at blive forevist for tredjemand, d.v.s. en § 16-fuldmagt.

Der foreligger således to mulige fuldmagter, som Ajstrup kan blive bundet af: § 18-fuldmagten og § 16-fuldmagten. Det kan hævdes, at bemyndigelsen (på et enkelt punkt: prisen) er videregående end fuldmagten, men det er enklere at sige, at der foreligger to fuldmagter: én uden og én med særlig tilværelse over for tredjemand, og at den første går videre end den anden i henseende til prisen.

2. Aftalen med Cecilie Curt

Ajstrup hævder, at Busk ikke har »holdt sig til fuldmagten med hensyn til prisfastsættelse«. Ajstrup må sigte til § 16-fuldmagtens formulering om, at prisen skal fastsættes »efter soldaternes beskaffenhed og sjældenhed«. Af opgaveteksten fremgår, at soldaterne ikke er specielt sjældne, og at Busk er klar over dette. Det fremgår endvidere, at Busk har købt til 800 kr. pr. stk., mens »den rigtige pris« er 700 kr. pr. stk., idet tinsoldaterne dog er »set handlet for priser op til 775 kr. pr. stk.«.

Busk har ikke overskredet § 16-fuldmagtens ordlyd. Fuldmagtsgiver kan selvsagt ikke med almindeligt holdte udsagn om, at prisen skal fastsættes efter visse – mere eller mindre luftige – kriterier, sikre sig en fortrydelsesret med hensyn til mindre fordelagtige aftaler, som hans fuldmægtig måtte have indgået i hans navn.

Cecilie Curt mener givetvis, at hun har solgt tinsoldaterne godt, men der er intet holdepunkt for, at Ajstrup skulle kunne have held til at hævde, at aftalen er uforbindende for ham. Forskellen mellem den pris, der er aftalt, og den højeste pris, der hidtil er handlet til, er beskednen.

Ajstrup er således bundet over for Cecilie Curt.

3. Aftalen med Dorte Dam

Det oplyses i opgaveteksten, at Busk har indgået en aftale med Dorte Dam om køb af 9 tinsoldater til 900 kr. pr. stk., og at aftalen herefter ændres, så der bliver tale om køb af 10 tinsoldater til 1.000 kr. pr. stk.

Der er tydeligvis tale om omgåelse af begrænsningen på 1.000 kr., hvad angår købet af general Lee. Der er tydeligvis også tale om en omgåelseshensigt, som Dorte Dam er bekendt med. Købet af general Lee er reelt sket til 1.900 kr. og falder dermed uden for § 16-fuldmagten. (Ajstrup må dog i princippet fortsat være bundet til at aftage de 9 tinsoldater til 900 kr. pr. stk.).

Købet af general Lee falder derimod ind under den § 18-fuldmagt/bemyndigelse, Busk har fået, idet han ifølge denne kan byde op til 2.000 kr. pr. stk., »f.eks. hvis der [var] tale om en rigtig fin samling«. Bemyndigelsen må også dække købet af en enkelt sjælden figur. Det er selvsagt ligegyldigt, at Dorte Dam er i ond tro om helt andre omstændigheder, og at hun ikke kender den § 18-fuldmagt, som aftalen falder indenfor.

Ajstrup er således bundet af aftalen med Dorte Dam.

4. De to aftaler med Eva Esmark

Den første aftale med Eva Esmark falder inden for § 16-fuldmagten, idet Busk køber til 1.000 kr. pr. stk. Det er ikke kendeligt for Eva Esmark, at Busk med denne aftale har indgået aftale om køb af mere end 50 stk.

Ajstrup er således bundet af den første aftale med Eva Esmark.

Den anden aftale med Eva Esmark falder klart uden for § 16-fuldmagten, der er begrænset til bud på 1.000 kr. pr. stk., men inden for § 18-fuldmagten, der tillader bud op til 2.000 kr. pr. stk. (jf. ovenfor under punkt 3). Busk handler imidlertid uden for § 18-fuldmagten, fordi han overskrider begrænsningen til køb af maksimalt 50 tinsoldater i alt, der begribeligvis gælder for begge fuldmægter

Ajstrup er således ikke bundet af den anden aftale med Eva Esmark.

Spørgsmålet er herefter, om Eva Esmark kan kræve erstatning for det indtrufne prisfald af Busk. Eva Esmarks tab ved prisfaldet er principielt omfattet af den positive opfyldelsesinteresse, men da Busk er umyndig som følge af mindreårighed, påhviler der ham ikke noget indeståelsesansvar for den positive opfyldelsesinteresse efter AFTL § 25.

Derimod kan der pålægges Busk et culpaansvar for den negative kontraktsinteresse. Eva Esmarks tab ved prisfaldet er imidlertid ikke omfattet af den negative kontraktsinteresse. (Dette kan begrundes med, at tabet begrebsmæssigt ikke falder ind under kontraktsinteressen, da Eva Esmark ikke har lidt tabet ved at stole på kontrakten, eller med at der ikke er årsagsforbindelse mellem ansvarsgrundlaget for Busk og det tab, Eva Esmark lider).

Eva Esmark kan således ikke få erstatning af Busk.

Litteratur (pensum): *Lennart Lynge Andersen og Palle Bo Madsen: Aftaler og mellem-mænd*, 4. udg. (2001) s. 289 ff., s. 303 ff., s. 318 og s. 320.

Opgave 2

Lørdag den 9. april 2005 ved midnatstid kom Aksel Andersen kørende i sin bil på en uoplyst snoet vej igennem et skovområde. Sigbarheden var på grund af regn og tåge dårlig. Pludselig sprang et rådyr ud på vejen lige foran Aksels bil. Han kunne ikke nå at standse, og der lød et højt brag, da han ramte rådyret. Aksel tilså dyret, som han konstaterede død på stedet. Derefter besigtigede Aksel skaden på bilen og indså, at bilens front var så skadet, at han ikke kunne fortsætte sin kørsel. Aksel, der holdt lige før vejen svingede til højre, så, at der var en cykelsti langs vejen, og han besluttede derfor at anbringe bilen der.

Aksel trak først det døde rådyr ind på en mark, hvorefter han gik om bag bilen og begyndte at skubbe den. I samme øjeblik blev Aksels bil frontalt påkørt af den modkørende bilist Bertel Bertelsen, der i vejsvinget var kommet over i Aksels vejbane. Bertel havde sin 5-årige søn Claus med som passager i sin bil. Ved sammenstødet slog Claus, der ikke havde sikkerhedssele på, hovedet i instrumentbrættet og brækkede kæben.

Reparationen på Bertels bil, der var ansvars- og kaskoforsikret uden selvrisko i forsikringsselskabet Helsikring, beløb sig til 10.000 kr.

Reparationen på Aksels bil, der var ansvars- og kaskoforsikret uden selvrisko i forsikringsselskabet Totalsikring, beløb sig til 25.000 kr.

Skaden på Claus medførte et varigt mén på 8 %. Claus var dækket af en ulykkesforsikring i forsikringsselskabet Fuldsikring.

Efter sammenstødet med Bertel anbragte Aksel sin bil på cykelstien, hvorefter han kørte med Bertel til den nærmeste by. Herfra ringede Aksel til Vagns Vejservice, hvis ejer, Vagn Villadsen, lovede, at han straks ville hente Aksels bil og bringe den på værksted.

Da Vagn kort efter ankom i sin ladvogn til Aksels bil, fandt han Frode Frandsen, der lå og ømmede sig på cykelstien bag bilen. Det viste sig, at Frode var kommet kørende på sin cykel, og at han på grund af den tætte regn og tåge ikke havde observeret Aksels bil på den mørke cykelsti, før han påkørte den. Der var ved Frodes påkørsel af Aksels bil hverken sket skade på Aksels bil eller på Frodes cykel, men Frode havde brækket sit højre

ben, da han ved påkørslen væltede af cyklen. Frode var herefter sygemeldt i 6 uger. Frode havde i den anledning et løntab på 19.000 kr.

Hvorledes er den erstatnings- og forsikringsretlige stilling?

Der skal ikke tages stilling til størrelsen af eventuelle personskadeerstatninger.

Løsningseksempel til opgave 2

1. Skaden på Bertels bil (10.000 kr.)

Skaden dækkes umiddelbart af kaskoforsikringsselskabet Helsikring.

Skaden er sket ved sammenstød mellem motordrevne køretøjer. Selv om Aksel på tidspunktet for sammenstødet skubber sin bil med håndkraft, anses bilen for at være i brug som trafikmiddel (Lærebogen s. 160). Efter FL § 103, stk. 2, afgøres det »... under hensyn til de foreliggende omstændigheder, om og med hvor stort et beløb erstatning bør ydes«. Da den absolutte hovedskyld ligger hos Bertel selv, eftersom han »i vejsvinget var kommet over i Aksels vejbane«, har Bertel/hans kaskoforsikringsselskab Helsikring ikke noget erstatningskrav/regreskrav mod Aksels ansvarsforsikringsselskab (Lærebogen s. 173 f.).

2. Skaden på fronten af Aksels bil (25.000 kr.)

Skaden dækkes umiddelbart af kaskoforsikringsselskabet Totalsikring.

Da Aksel har ramt rådyret med »et højt brag« og umiddelbart derefter konstateret, »at bilens front var så skadet, at han ikke kunne fortsætte sin kørsel«, foreligger der en færdig skade på tidspunktet for sammenstødet med Bertel (Lærebogen s. 237 f.). For denne skade er der ikke nogen ansvarlig skadevolder. (*Såfremt* det kan konstateres, at der er sket en »merskade« ved sammenstødet med Bertel, kan Totalsikring rette et regreskrav vedrørende »merskaden« mod Bertels ansvarsforsikringsselskab Helsikring, jf. EAL § 22, stk. 1, og § 21, samt FL § 103, stk. 2, og § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 173 f., 175 og 357 ff.)).

3. Personskaden på Claus

Claus har et krav mod sit eget ulykkesforsikringsselskab, Fuldsikring, som ikke har noget krav mod de erstatningsansvarlige skadevoldere (se umiddelbart nedenfor), jf. EAL § 22, stk. 2 (Lærebogen s. 359).

Claus kan kumulere kravet mod sit eget ulykkesforsikringsselskab med et krav om godtgørelse for varigt mén, jf. EAL § 4, mod de erstatningsansvarlige skadevoldere (Lærebogen s. 16 f., 264 f. og 359). Skaden er sket i forbindelse med et sammenstød mellem motordrevne køretøjer, der begge er i brug som trafikmidler (jf. pkt. 1 ovenfor). Bertels ansvarsforsikringsselskab Helsikring og Aksels ansvarsforsikringsselskab Totalsikring hæfter derfor solidarisk (Lærebogen s. 172). Claus kan derfor rette sit godtgørelseskrav mod Helsikring/Totalsikring, jf. FL § 101, stk. 1, og § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 166 ff. og 175). Bertel har selvsagt handlet culpøst, idet han ikke har sørget for, at den 5-årige Claus havde sikkerhedssele på, men dette ansvar »opsluges« af det færdselsansvar, som Bertel bærer.

Selv om Claus under kørslen ikke har haft sikkerhedssele på, skal erstatningen ikke nedsættes på grund af egen skyld, jf. FL § 101, stk. 2 (Lærebogen s. 167 ff. og 321 med note 5). Jf. ovenfor er det i øvrigt (med)skadevolderen Bertel, der har handlet culpøst – ikke den 5-årige Claus.

I det indbyrdes forhold mellem forsikringsselskaberne må Bertels ansvarsforsikringsselskab Helsikring bære hele erstatningsbyrden, jf. EAL § 25, stk. 1 (Lærebogen s.

339 ff.). Til støtte herfor kan anføres, at Aksel var »sagesløs«, idet han på sammenstødstidspunktet befandt sig i egen vejbane, og at Bertel har undladt at sørge for, at Claus havde sikkerhedssele på, hvilket utvivlsomt har medvirket til skaden.

4. Personskaden på Frode

Frodes »tab« er erstatning for tabt arbejdsfortjeneste, jf. EAL § 2, og godtgørelse for svie og smerte, jf. EAL § 3 (Lærebogen s. 259 ff. og 263 f.).

Da Aksel har »parkeret« sin bil på cykelstien, er udgangspunktet, at det objektive ansvar i FL § 101 ikke finder anvendelse. Begrundelsen er, at en parkeret bil (som udgangspunkt) ikke kan siges at have været i brug som trafikmiddel. Da Aksel imidlertid har været tvunget til standsning og midlertidigt har anbragt bilen på cykelstien, hvor bilen indebar en risiko for cyklister, må det antages, at der er en sådan forbindelse mellem bilens kørsel og placering, at den objektive ansvarsregel i FL § 101 finder anvendelse (jf. U 2002.2432 H, U 2004.225 V (som dog ikke er nævnt i Lærebogen) og Lærebogen s. 159). Frode kan derfor kræve sin personskade erstattet af ansvarsforsikringsselskabet Totalsikring, jf. FL § 101 og § 108, stk. 1 (Lærebogen s. 175). Der er næppe grundlag for at lempe ud fra egen skyld-betragtninger, jf. FL § 101, stk. 2 (Lærebogen s. 167 ff.).

Pensum: »Lærebogen« er Bo von Eyben og Helle Isager, Lærebog i erstatningsret, 5. udgave (2003).

Opgave 3

Svend Sørensen, som i København drev kødgrossistvirksomhed, og Kasper Kvist, som i Tilst ved Århus drev virksomhed med eksport af kød til Fjernøsten, indgik tirsdag den 15. februar 2005 en købeaftale med følgende ordlyd:

»Sørensen sælger til Kvist 10.000 dybfrosne, økologiske skinker af 1. classes kvalitet til en pris af 75 kr. pr. stk. Skinkerne leveres franco Kvists lager i Tilst i en frysecontainer mærket CON 503. Garanti for levering senest onsdag den 16. marts 2005. Kvist bærer risikoen for hændelige skader på varerne under transporten. Betaling senest den 1. april«.

Mandag den 14. marts sidst på eftermiddagen pakkede Sørensens lagermedarbejdere 10.000 dybfrosne, økologiske skinker i en frysecontainer, som var mærket CON 503. Sørensen sendte herefter straks en telefax til Kvist med følgende ordlyd:

»Dine skinker er nu pakket i CON 503. De vil blive bragt ud i overensstemmelse med vores aftale«.

Tirsdag den 15. marts kl. 7 mødte Sørensens ansatte chauffør, Carl Carlsen, på arbejde. Han hejste ved hjælp af en kran frysecontaineren CON 503 op på en lastbil og kørte af sted fra København mod Kvists lager i Tilst. På vejen kom Carlsen forbi et motorvejscafeteria, hvor han gik ind for at spise morgenmad. Mens han sad og spiste, kom han i snak med en gruppe af gæster i cafeteriet, som spillede kort og drak øl. Carlsen faldt for fristelsen til at spille kort og drikke øl sammen med sine nye venner. Pludselig var klokken blevet 17, og Carlsen var blevet temmelig beruset. Han ville derfor lægge sig til at sove i lastbilens førerhus. Inden han lagde sig til rette, stillede han for sjov på det håndtag, som anvendtes ved regulering af temperaturen i frysecontaineren med skinkerne.

Da Carlsen vågnede næste morgen, onsdag den 16. marts, skyndte han sig at køre af sted mod Tilst med frysecontaineren. Som følge af at Carlsen havde stillet på termostaten til containeren, var temperaturen heri steget til 15 grader, og alle skinkerne var derfor tøet op.

Da Carlsen nåede frem til Kvists lager i Tilst omkring middagstid samme dag, tog

Kvist personligt imod frysecontaineren og kørte den ind på sit lager. Kvist åbnede straks containeren, og han konstaterede herved, at skinkerne var tøet op.

Kvist skrev derfor endnu samme dag – onsdag den 16. marts – sidst på eftermiddagen et brev med følgende ordlyd til Sørensen:

»Jeg er meget utilfreds med de skinker, du har leveret: De er jo ikke dybfrosne, og de kan derfor ikke sendes ud af landet, eftersom de ikke kan nedfryses igen. Jeg forbeholder mig min retsstilling i den anledning, i hvert fald indtil jeg har fundet ud af, om der er nogen her i Danmark, der vil købe skinkerne.

Jeg har været nødt til at aflyse en handel med en thailandsk køber, fordi jeg ikke som lovet kan afskibe skinkerne her fra Århus i aften«.

Sørensen modtog Kvists brev dagen efter, den 17. marts, men reagerede ikke herpå. Kvist forsøgte de næste dage at afsætte de optøede skinker. En af Kvists sædvanlige forretningsforbindelser, Torben Thomsen, tilbød tirsdag den 22. marts om eftermiddagen at aftage skinkerne for 90 kr. pr. stk., d.v.s. 900.000 kr. i alt. Kvist afslog dog Thomsens tilbud, da Kvist fandt Thomsens pris uacceptabel.

Onsdag den 23. marts ved middagstid sendte Kvist en e-mail til Sørensen, hvori Kvist meddelte, at han hævede købet samt krævede størst mulig erstatning i anledning af, at han nu stod med 10.000 »usælgelige skinker«. Sørensen ringede straks efter modtagelse af mailen til Kvist og krævede at få købesummen betalt i overensstemmelse med parternes aftale. Sørensen nægtede endvidere under samtalen at betale noget som helst beløb til Kvist i anledning af det skete.

Hvorledes er retsstillingen mellem Sørensen og Kvist?

Det lægges ved besvarelsen til grund, at Kvists normale videresalgspris for dybfrosne, økologiske skinker til eksport er 120 kr. pr. stk., at den almindelige indkøbspris for tilsvarende dybfrosne skinker er 75 kr. pr. stk., og at indkøbsprisen for optøede skinker er 60 kr. pr. stk.

Løsningseksempel til opgave 3

Der er tale om et *handelskøb*, jf. KBL § 4 (Lærebogen s. 37 f.). Købet har ved aftalens indgåelse karakter af et *genuskøb* (»10.000 dybfrosne, økologiske skinker«). Ved aftalen tilkommer der imidlertid S en ret til at udskille bestemte genstande til opfyldelse af aftalen med K, idet skinkerne skal leveres i en mærket frysecontainer, CON 503. Da S faktisk foretager udskillelse og underretter K herom (jf. S's telefax af 14. marts), foreligger der *koncentration*, d.v.s. at købet forandrer karakter og bliver et *specieskøb* (Lærebogen s. 35 f.).

1. Generelt om K's adgang til at udøve misligholdelsesbeføjelser

Der er ingen tvivl om, at varerne ikke er i den aftalte stand på det tidspunkt, hvor de kommer frem til K: Det er aftalt, at skinkerne skal være dybfrosne, og det er de ikke. Spørgsmålet er herefter, om K kan udøve misligholdelsesbeføjelser i den anledning.

Der må først og fremmest tages stilling til, om *købeaftalen* afskærer K fra at udøve misligholdelsesbeføjelser. K har ved aftalen påtaget sig risikoen for »hændelige skader på varerne under transporten«. Aftalevilkåret må fortolkes i overensstemmelse med almindelige køberetlige principper. Den skade, som S's ansatte chauffør, C, forvolder på lasten, kan ikke anses for »hændelig«, jf. også nedenfor under 2 (Lærebogen s. 61 og 90 f.). Aftalevilkåret påvirker derfor ikke K's hæveadgang eller hans adgang til at kræve erstatning m.v., som herefter skal bedømmes efter udfyldende køberetlige regler.

Afgørende for, om der foreligger en *mangel*, er som udgangspunkt varens stand på det tidspunkt, hvor risikoen for varens hændelige forringelse m.v. går over på køberen, jf. KBL § 44. Dette tidspunkt er – i henhold til parternes aftale – allerede ved afsendelsen af varerne (og ikke ved fremkomsten til K, selv om der er tale om et franco-køb, sml. § 65, stk. 2). KBL § 44 afskærer dog selvsagt ikke K fra at påberåbe sig mangler, som er forvoldt ved forsømmelse fra S's side (jf. også bestemmelsens ordlyd) (Lærebogen s. 121 f.). Da S efter almindelige obligationsretlige regler hæfter for de fejl m.v., som begås af hans ansatte, jf. DL 3-19-2 og nedenfor under 2, kan K således påberåbe sig, at varen ikke er i den aftalte stand, da den kommer frem.

K afgiver alene en *neutral reklamation* den 16. marts. Denne reklamation er rettidig, jf. KBL § 52, stk. 1, hvorefter en køber i handelskøb skal reklamere »straks«. Såfremt K vil hæve, skal han imidlertid afgive en *specifik reklamation* »uden ugrundet ophold«, jf. KBL § 52, stk. 2. Selv om manglen utvivlsomt må anses for væsentlig (sml. § 42, stk. 1), har K fortabt sin *hæveadgang*, da han først afgiver erklæring om ophævelse ved sin e-mail af 23. marts: S skal naturligvis ikke afvente, at K undersøger sine afsætningsmuligheder (og S's passivitet over for K's brev af 16. marts kan ikke udlægges sådan, at S accepterer at afvente udfaldet af K's bestræbelser) (Lærebogen s. 139 ff.). Den neutrale reklamation er dog tilstrækkelig til, at K bevarer sin adgang til at kræve *erstatning* (og/eller forholdsmæssigt afslag) af S.

2. Erstatning

Som nævnt ovenfor hæfter S i medfør af DL 3-19-2 for sine ansattes fejl m.v. – også selv om der er tale om en abnorm handling, når C »for sjov« stiller på temperaturreguleringen

i containeren (Lærebogen s. 90 f. Se også *Bo von Eyben og Helle Isager: Lærebog i erstatningsret*, 5. udgave (2003) s. 109 f. med note 12). Der foreligger med andre ord et ansvarsgrundlag for S (Lærebogen s. 130 ff., navnlig s. 132, jf. s. 90 f.).

K kan næppe kræve *prisdifferenceerstatning* af S, da KBL § 45 (jf. § 25) principielt kun vedrører erstatningsberegningen, når K hæver. Problemet bliver dog ikke aktuelt, da det oplyses i opgaveteksten, at den almindelige markedspris for frosne skinker er 75 kr. pr. stk., og K har derfor ikke lidt et prisdifferencetab (Lærebogen s. 101 ff. og 134).

K kan i stedet opgøre sit krav efter reglerne om *avancetab*. Det oplyses i K's brev af 16. marts, at han har måttet »aflyse« handlen med sin thailandske køber. Da de skinker, S har leveret, er tøet op og derfor ikke kan afsendes rettidigt, kan K ikke opfylde aftalen med sin køber (rettidigt), selv om han principielt kunne indkøbe skinker til 75 kr. pr. stk. andre steder end hos S. K's *avancetab* udgør 45 kr. pr. stk., d.v.s. 450.000 kr. i alt (svarende til forskellen mellem den aftalte indkøbspris på 75 kr. pr. stk./750.000 kr. i alt og den oplyste videresalgspris på 120 kr. pr. stk./1,2 millioner kr. i alt).

Der påhviler dog K en *tabsbegrænsningspligt*. Han havde mulighed for at sælge skinkerne til T for 90 kr. pr. stk., svarende til en samlet købesum på 900.000 kr., og han kunne således have opnået en fortjeneste på 15 kr. pr. stk. eller i alt 150.000 kr. (beregnet som forskellen mellem den af T tilbudte pris på 90 kr. pr. stk./900.000 kr. i alt og K's indkøbspris på 75 kr. pr. stk./750.000 kr. i alt). K's erstatningskrav på 450.000 kr. må altså reduceres med 150.000 kr., og kravet bliver dermed på 300.000 kr. (Lærebogen s. 103).

(Det bemærkes, at K kunne have valgt at opgøre sit krav som den *værdiforringelse*, der indtræder som følge af, at skinkerne er mangelfulde, d.v.s. tøet op. K's krav i den anledning udgør 150.000 kr., svarende til den almindelige indkøbspris for frosne skinker (75 kr. pr. stk./750.000 kr. i alt) fratrukket indkøbsprisen for optøede skinker (60 kr. pr. stk./600.000 kr. i alt). Det er dog ikke aktuelt at fremsætte krav om erstatning for værdiforringelsen, eftersom det er mere gunstigt for K at opgøre sit krav efter reglerne om *avancetab*, jf. ovenfor, og K kræver »størst mulig erstatning«. Det bemærkes endvidere, at varens værdi uden manglen (d.v.s. indkøbsprisen for frosne skinker) er 75 kr. pr. stk., hvilket netop er den købesum, der er aftalt med S. Et evt. *forholdsmæssigt afslag* svarer derfor nøjagtigt til værdiforringelsen (Lærebogen s. 122 ff.)).

3. Konklusion

Konklusionen er herefter, at K skal betale købesummen på 750.000 kr. til S, da han ikke kan hæve købet, men at han i købesummen kan modregne sit erstatningskrav på 300.000 kr., d.v.s. at K skal betale 450.000 kr. til S.

»Lærebogen« er: *Lars Hedegaard Kristensen m.fl.: Lærebog i dansk og international køberet*, 3. udgave (2004).